

І.Г. Блощинський,
кандидат педагогічних наук, професор
Національна академія Державної прикордонної
служби України ім. Богдана Хмельницького

КОМПОНЕНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ ПІД ЧАС ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У статті розкрито компоненти професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників під час фахової підготовки з використанням технологій дистанційного навчання, які безпосередньо впливають на процес становлення військовослужбовців. Спираючись на психолого-педагогічні дослідження встановлено, що професійна компетентність майбутніх офіцерів-прикордонників має бути структурована як система, яка включає мотиваційно-ціннісний, комунікативно-культурологічний, когнітивно-поведінковий, операційно-діяльнісний та технологічний компоненти.

Ключові слова: майбутній офіцер-прикордонник, компоненти, професійна компетентність, технології дистанційного навчання.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку українського суспільства відбуваються кардинальні зміни, що породжують низку соціальних, економічних і культурних проблем, вирішення яких можливе завдяки підготовці спеціалістів, здатних творчо та нестандартно вирішувати професійні завдання. Сучасні інформаційні технології (ІТ) надали поштовх до модернізації усіх сфер діяльності людини, у тому числі й освітньої, що сприяло появі нових педагогічних технологій, методів, форм і засобів навчання. Головним завданням системи військової освіти є підготовка офіцера відповідного рівня й профілю, компетентного і відповідального, такого, який вільно володіє своєю професією та орієнтується в суміжних сферах діяльності, готового до ефективної служби у військах за спеціальністю [1].

Значне зростання обсягу завдань, що вирішує Державна прикордонна служба України (ДПСУ), призводить до ускладнення процесів управління оперативно-службовою діяльністю (ОСД), суттєво змінює характер діяльності органів охорони державного кордону (ООДК), відділів прикордонної служби (ВПС) і вимагає якісних змін у підготовці персоналу. Коло необхідних прикордоннику професійних умінь надзвичайно розширилося [2]. Професійна діяльність офіцера-прикордонника являє собою суспільно необхідне заняття, пов'язане зі здійсненням складних і відповідальних службових функцій в екстремальних умовах. Це неможливо здійснити без гнучкої системи професійної підготовки курсантів Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (НАДПСУ), що передбачає розробку методики навчання, яка б сприяла вдосконаленню професійної компетентності, а саме: організації неперервності професійної підготовки; введення двоциклового навчання; розширення мобільності освітнього процесу та використання технологій дистанційного навчання (ДН). Зазначені вимоги потребують переосмислення та вдосконалення змісту освітнього процесу, його чіткого професійного спрямування та орієнтації на формування високого рівня професійної компетентності майбутніх випускників, що передбачає вільний розвиток й саморозвиток майбутнього

офіцера-прикордонника. Досягнути належного рівня сформованості професійної компетентності можливо лише за умови організації неперервності освіти майбутніх офіцерів та використання технологій ДН.

Метою статті є обґрунтування компонентів розвитку професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у системі їх фахової підготовки з використанням технологій ДН.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття “професійна компетентність” розробляється з позицій теорії управління освітнім процесом, а також педагогічної акмеології, в якій вона (професійна компетентність) виступає “наслідком особливого типу організації предметно-специфічних знань” і є результатом “інтенсивної практики і навчання у відповідній предметній спеціалізації” [3, с. 125]. Визначення сутності поняття професійної компетентності було предметом розгляду в роботах низки вчених: О. Гура, Е. Зеєр, С. Каплун, В. Набієв, Е. Сарафанюк, С. Сисоєва, Н. Северина, О. Торічний та інші.

Ключовими категоріями компетентнісного підходу є “компетентність” і “професійна компетентність”. У наукових працях компетентність розглядається як адекватна орієнтація особистості у різних галузях її діяльності, що передбачає здатність до активних дій, пов’язаних із умінням використовувати знання та вміння у практичній діяльності. Професійна компетентність є позитивним результатом освіти та передбачає готовність суб’єкта-професіонала ефективно організовувати усі свої внутрішні та зовнішні ресурси для досягнення поставленого професійного завдання [4. – 11]. На основі зазначених вище доробок визначено, що професійна компетентність майбутнього офіцера передбачає досягнення запланованих цілей під час навчання, яке обумовлено подальшим професійним становленням і взірцевим виконанням випускником своїх обов’язків за місцем проходження служби. Відтак, постає необхідність визначення компонентів розвитку професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у системі їх фахової підготовки з використанням технологій ДН.

Виклад основних результатів дослідження. НАДПСУ – це багатопрофільний навчальний заклад 3-го рівня акредитації, що здійснює базову підготовку різних категорій персоналу для ДПСУ, де реалізується дворівнева система підготовки офіцерських кадрів. Перший рівень (тактичний) – підготовка здійснюється за освітньо-кваліфікаційними рівнями “бакалавр” і “спеціаліст” на факультетах “Охорони та захисту державного кордону”, “Правоохоронної діяльності та правознавства”, “Іноземних мов та гуманітарних дисциплін” та “Інженерно-технічному” за відповідними спеціальностями та надається кваліфікація офіцера управління основними підрозділами охорони державного кордону. Другий рівень (оперативно-тактичний) – підготовка здійснюється за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр”. Дисципліни, які опановують курсанти під час навчання, поділяються на цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки; цикл природничо-наукової та фундаментальної підготовки; цикл професійної та практичної підготовки. У нашому баченні дисципліни, які належать до циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки (“Іноземна мова за професійним спрямуванням”, “Інформаційні технології у перекладацькій діяльності”, “Спеціальний

переклад”, “Політологія”, “Історія війн, конфліктів та охорони державного кордону”) та циклу професійної та практичної підготовки (“Радіаційний, хімічний, біологічний захист підрозділів”, “Загальна тактика”, “Охорона державного кордону прикордонним підрозділом”, “Служба прикордонних нарядів у пунктах пропуску через державний кордон”) мають найбільший потенціал у процесі формування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у системі їх фахової підготовки з використанням технологій ДН.

Формування професійної компетентності офіцерів-прикордонників здійснюється в межах всебічної підготовки і становлення військових кадрів у цілісній системі діяльності військовослужбовців прикордонної служби [12, 13]. Це сприяє формуванню стійкої професійної компетентності фахівців прикордонної служби, яка одночасно є метою, результатом і критерієм продуктивності системи формування професійної компетентності офіцерів-прикордонників. З огляду на це, розкриємо особливості компетентнісного підходу у навчальному процесі підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників, оскільки він є визначальним у забезпеченні їх готовності до професійної діяльності. Інтегративним показником компетентнісного підходу у процесі підготовки прикордонника є професійна компетентність, яка характеризує вміння майбутнього фахівця мобілізувати отримані знання і досвід. Професійна компетентність визначає здатність молодого фахівця вирішувати типові професійні завдання, а також проблеми, що виникають в реальних ситуаціях його службової діяльності, з використанням знань і професійного досвіду. Вона (професійна компетентність) забезпечує формування у прикордонників низки ключових, базових і спеціальних компетентностей, які відображають специфіку майбутньої професійної діяльності. У контексті підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників важливим завданням, на нашу думку, є формування і розвиток їх інформаційної та комунікативної компетентності.

Інформаційну компетентність розглядаємо як здатність особистості орієнтуватися в потоці інформації, як уміння працювати з різними джерелами інформації (знаходити потрібний навчальний матеріал, узагальнювати його), ефективно вирішувати будь-яку проблему.

Серед широкого переліку компетентностей, які повинен мати офіцер ДПСУ, особливе місце займає комунікативна [14]. Це пов'язано з особливостями професійної діяльності офіцера-прикордонника. Результати аналізу нормативно-правових актів, в яких містяться вимоги до рівня професійної готовності офіцерського складу ДПСУ, свідчать, що офіцер ООДК повинен ефективно взаємодіяти в інтересах охорони кордону з представниками прикордонної охорони суміжних держав, правоохоронних органів України, органів самоврядування і господарниками, громадськими організаціями, представниками СБУ та МВС України, опанувати стратегію і тактику промови та публічного виступу, спілкуватися державною і, якнайменш, однією з іноземних мов, застосовувати елементи ділової етики, ділового спілкування, психології та культури спілкування. Крім того, ОСД вимагає від офіцера контактувати як з підлеглими, так і з місцевим населенням прикордоння, громадянами України та іноземцями, які перетинають державний кордон, а також з нелегальними мігрантами тощо. Для погодженого спілкування з

підлеглими офіцер повинен мати розвинені комунікативні навички, бути уважним і терплячим, уміти ясно, чітко та правильно говорити, використовуючи повідомлення від першої особи, що допомагає підвищити відповідальність заяв, створити атмосферу співробітництва у прикордонному підрозділі, а також виявити омані співрозмовників у пунктах пропуску через державний кордон [2].

Важливим аспектом комунікативної діяльності офіцера-прикордонника є навчання і виховання особового складу. При цьому від якості засвоєння нової інформації, яку передасть керівник молодому захиснику кордону, від уміння офіцера налагодити комунікативну взаємодію, залежить успішність виконання прикордонним підрозділом покладених на нього завдань. У всіх цих випадках офіцер-прикордонник повинен уміло користуватись навичками комунікативної взаємодії з метою якнайефективнішого виконання завдань з охорони кордону. Саме тому, у наш час, комунікативна компетентність офіцера-прикордонника є важливим чинником ефективності його службової діяльності з охорони державного кордону [2].

На наше переконання, жодна із компетентностей (інформаційна і комунікативна) окремо не відповідає вимогам професійної гнучкості майбутніх офіцерів-прикордонників. Тому, інформаційно-комунікативна компетентність, у нашому розумінні, є системною властивістю майбутніх офіцерів-прикордонників, що характеризує їх глибоку усвідомленість в предметній галузі знань, особистий досвід, націленість на досягнення значущих результатів у професійній діяльності. Наявність у майбутнього фахівця того чи іншого виду компетентності передбачає знання відповідного компонента педагогічної діяльності. Спираючись на психолого-педагогічні дослідження із зазначеної проблеми, набутий досвід, вважаємо, що професійна компетентність офіцерів-прикордонників під час фахової підготовки з використанням технологій ДН повинна бути структурована як система, яка включає такі компоненти: мотиваційно-ціннісний, комунікативно-культурологічний, когнітивно-поведінковий, операційно-діяльнісний і технологічний. Становлення кожного компонента, що входять в структуру професійної компетентності офіцерів-прикордонників, пов'язане з формуванням їх характеристик і властивостей, як частини цілісної системи.

Мотиваційно-ціннісний компонент професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників включає мотивацію вибору професії офіцера; основні потреби (матеріальні, самовираження, соціальні), та спрямовує військовослужбовців на засвоєння норм професійної культури; орієнтацію на цінності правоохоронної діяльності (самоцінність особистості, цінність правових норм, законність тощо); розуміння значущості професійної культури; суспільні, групові, ділові, особистісні та соціальні мотиви діяльності. Мотивація є рушійною силою поведінки в структурі особистості офіцера-прикордонника, оскільки мотив виконує роль внутрішнього регулятора дій військовослужбовців, що передбачає наявність інтересу до вдосконалення професійної діяльності, який характеризує потребу офіцера-прикордонника в знаннях, оволодінні ефективними способами організації професійної діяльності та взаємодії з особовим складом. Тут передбачено використовувати такі методи

і прийоми виховання, як переконання, діалог, створення ситуацій вибору та успіху, звернення до особистого досвіду фахівця, приклад.

Зміст цього компоненту пов'язаний з такими категоріями, як мотиви, цілі, потреби в професійних знаннях, самовихованні, саморозвитку, ціннісні установки актуалізації у професійній діяльності, творчий прояв військовослужбовців. Серед спонукальних мотивів у професійній діяльності військовослужбовців виокремлено такі: суспільні (усвідомлення цінності професійної діяльності, бажання діяти, готовність нести відповідальність за результат своєї роботи тощо); групові (ідеї, концепції, норми, що регулюють і спрямовують взаємодію особового складу, що має цілісний характер та володіє відносною стабільністю і повторюваністю; ділові (бажання досягти успіхів у своїй діяльності та стати прикладом для інших, прагнення уникнути невдач); особистісні (особисті, індивідуальні інтереси; бажання бути кращими за інших та отримати схвалення від колег, керівництва, близьких або небажання отримати несхвалення, що виступає як соціально-психологічне утворення, в яких відображаються цілі, мотиви, ідеали, установки та інші світоглядні характеристики особистості офіцера-прикордонника та складає у своїй сукупності систему його ціннісних орієнтацій); соціальні (пов'язані з організаційно-управлінськими, нормативно-правовими, навчально-методичними, інформаційно-телекомунікаційними і матеріально-технічними заходами. Мотиваційно-ціннісний компонент професійної компетентності офіцерів-прикордонників може розвиватися за умови ціннісного наповнення змісту освітнього процесу системи підготовки фахівців ДПСУ з використанням технологій ДН.

Комунікативно-культурологічний компонент професійної компетентності для офіцера-прикордонника, який повинен гідно представляти нашу країну на державному кордоні є вкрай важливим для його професійного успіху та обов'язковий атрибут іміджу кваліфікованого, компетентного й інтелігентного фахівця. Офіцеру-прикордоннику як фахівцю правоохоронної сфери за родом своєї діяльності доводиться не тільки оперувати законом, але й пояснювати, доводити, переконувати. Саме тому він повинен бути “професійним комунікантом”, тобто вміти активно використовувати спеціальні прийоми впливу на людей, які дозволятимуть йому досягти комунікативної мети з меншими часовими та енергетичними затратами. Чим вище рівень міжособистісного спілкування офіцера-прикордонника, тим ефективніше він зможе вирішувати професійні завдання з охорони державного кордону. Комунікативна компетентність передбачає вміння ґрунтовно й логічно подавати інформацію, забезпечуючи її достатньою системою аргументів, уміння цивілізовано переконувати та спростовувати думки опонента, формувати навички міжкультурної комунікації та мовленнєвої культури. Високий рівень її сформованості допомагає офіцерам-прикордонникам з гідністю долати проблеми і труднощі спілкування, уникати комунікативних девіацій і непорозумінь, досконало та ефективно користуватися мовними ресурсами [14].

У наш час один з основних принципів діяльності ДПСУ – це законність, повага, дотримання прав і свобод людини та громадянина. У цьому зв'язку розробка відомчих стандартів культури прикордонного контролю є черговим кроком у реалізації концептуальних засад розвитку ДПСУ, її наближення до

кращих європейських зразків облаштування життєдіяльності персоналу [15]. У нових Відомчих стандартах вимоги до культури спілкування прикордонників у пунктах пропуску досить високі, а піднятися до рівня кращих європейських стандартів не лише щодо оперативності здійснення прикордонного контролю, а й щодо якості обслуговування тих, хто перетинає українські кордони, – одне з пріоритетних завдань, яке стоїть перед ДПСУ [16]. Як держава починається з кордону, так і кордон починається з людей, які його охороняють. Отже, від культурного рівня прикордонників, коректного ставлення до кожного громадянина, правомірності їхніх дій та належного зовнішнього вигляду залежить формування громадської думки про країну в цілому. Кожний прикордонник повинен усвідомлювати той факт, що він є офіційним представником держави на кордоні, а тому він має бути зразком порядності, культури й витримки, берегти військову честь, захищати власну гідність і поважати гідність інших людей.

Когнітивно-поведінковий компонент професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників включає систему знань, рівень і стан яких достатні для етичного вирішення ситуацій морального вибору; категоріально-понятійний апарат; факти історії розвитку етичної думки; етапи розвитку професійної етики; специфіку професійної етики прикордонника; аксіоми та гіпотези; основні ідеї та парадигми; принципи та норми професійної етики: кругозір, професійну ерудицію. Розвиток цього компонента професійної компетентності офіцерів-прикордонників забезпечуватиметься шляхом правильного відбору змісту професійної освіти в системі їх фахової підготовки з використанням технологій ДН. Крім цього, суттєвий вплив на розвиток когнітивно-поведінкового компонента професійної компетентності офіцера-прикордонника має розвивальний характер освітнього процесу. При цьому, використання ІТ та технологій ДН у подальшій службовій діяльності, визнається рушійними силами і засобами розвитку особистості майбутнього офіцера-прикордонника.

Операційно-діяльнісний компонент професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників включає діагностику експертизи якості власної діяльності; варіативне вміння (наприклад, співвідношення різних норм професійної моралі, достовірність яких не викликає сумніву); аналіз ситуації морального вибору з урахуванням дії чинників, що мають значення для ухвалення рішення, його морального контексту; облік особливостей спілкування з різними суб'єктами, що забезпечує вирішення етичних колізій; прийоми, якість засвоєння, узагальнення яких достатне для успішного вирішення професійних завдань. Розвиток професійної компетентності офіцера, ефективність якого залежить від використання сучасної концепції особистісно-орієнтованого навчання необхідно розглядати як одну з головних вимог, якою слід керуватися під час створення навчальних програм, розробки нових педагогічних методик, спрямованих на особистісний підхід, розгляду проблеми та шляхів удосконалення професіоналізації та формування професійної компетентності курсантів НАДПСУ. Становлення цілісної особистості, цілеспрямоване виявлення і розвиток її здібностей, умінь і бажання навчатися протягом усього життя, створення умов для навчання, як основи багатоступеневої військової освіти, передбачає педагогічний супровід процесу

розвитку професійної компетентності офіцерів-прикордонників у системі їх фахової підготовки з використанням технологій ДН за допомогою кваліфікованого професорсько-викладацького складу. В контексті нашого дослідження педагогічний супровід можна визначити як систему педагогічної діяльності, що розкриває особистісний потенціал військовослужбовців, забезпечує розвиток професійної компетентності офіцерів-прикордонників, яка передбачає індивідуальну допомогу в подоланні соціальних, психологічних, особистісних труднощів і створення ситуації успіху, що сприяє становленню самоактуалізації та самовизначенню в житті й орієнтації на перспективу.

Технологічний компонент професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників є самостійним, враховуючи його широке тлумачення та інтерпретацію змісту поняття “технологія”, вважаючи, що це не тільки спосіб здійснення тієї чи іншої діяльності, але й спосіб самопізнання, самовдосконалення, самореалізації особистості. Узагальнивши можливості використання технологій ДН, зокрема соціальних сервісів (онлайн-інструментів), які можуть використовуватися у процесі підготовки прикордонників, нами розподілено їх на наступні категорії (типи): програми курсів ДН; онлайн-словники; соціальні мережі; рубрикатори (веб-додатки, які узагальнюють та організують дані з кількох джерел в один інтегрований інструмент); програми для віртуального спілкування; блоги (персональні веб-сайти); вікі (сайт, структуру і вміст якого користувачі можуть спільно змінювати за допомогою наявних функцій та інструментів); сервіси спільного пошуку інформації; інструменти для створення та редагування документів, презентацій, діаграм зв'язків тощо; інструменти для створення веб-сторінок; сервіси для спільного зберігання та обміну мультимедійними файлами. Використання технологій ДН прикордонників є запорукою постійного удосконалення їх професійної компетентності що дозволяє досягнути загальноєвропейський вимір освіти правоохоронців та на практиці застосовувати новітні підходи до навчання персоналу ДПСУ, надає можливість отримувати онлайн-доступ до актуальної інформації у прикордонній сфері та може стати важливою складовою удосконалення професійно важливих якостей прикордонників [17].

Висновки. Професійна підготовка майбутніх офіцерів-прикордонників з використанням технологій ДН повинна здійснюватися через педагогічну систему, реалізацію принципів системності, науковості, інтегративності, розширення функцій ІТ у службовій діяльності, внаслідок чого у прикордонників формуються професійні компетентності (інформаційні, комунікативні, тощо), творчий потенціал, креативність, готовність застосовувати у своїй професійній діяльності ІТ. На основі аналізу досліджень вчених, власного досвіду, виокремлено та обґрунтовано мотиваційно-ціннісний, комунікативно-культурологічний, когнітивно-поведінковий, операційно-діяльнісний та технологічний компоненти професійної компетентності офіцерів-прикордонників у системі їх фахової підготовки з використанням технологій ДН, а їх взаємозв'язок та вдале поєднання сприятиме підвищенню рівня професійної підготовки офіцерів-прикордонників.

Напрями подальших розвідок спрямовані на розробку моделей ДН майбутніх офіцерів-прикордонників.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Bloshchynskiy I.H.* Methods of distance learning of personnel in the State border guard service of Ukraine. / I.H. Bloshchynskiy / Central European Journal for Science and Research № 2 (15) Check Republic. Praha, Publishing house Education and Science. – 2015. – P. 27–34.
2. *Чернова С.В.* Комунікативна компетентність офіцерів-прикордонників як чинник підвищення ефективності виконання ними службових завдань з охорони державного кордону / С.В. Чернова. // Вісник НАДПСУ. – 2012. – № 5. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vnadps_2012_5_21.pdf
3. *Волинський Є.В.* Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх перекладачів / Є.В. Волинський // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Серія: Педагогіка і психологія. – Ялта: РВВ КГУ, – 2011. – Вип. № 29. Ч. 2. – С. 122–128.
4. *Гура О.І.* Теоретико-методологічні основи формування психолого-педагогічної компетентності викладача вищого навчального закладу в умовах магістратури : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : спец. 13.00.04 “Теорія і методика професійної освіти” / О.І. Гура / Інститут вищої освіти АПН України. – Київ, 2008. – 38 с.
5. *Зеер Э.Ф.* Ключевые квалификации и компетенции в личностно ориентированном профессиональном образовании / Э.Ф. Зеер // Образование и наука: науч.-метод. журнал, – 2000. – №3 (5). – С. 16–17.
6. *Каплун С.О.* Професійна компетентність майбутнього офіцера служб тилу як об’єкт наукового аналізу / С.О. Каплун // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка: наук. журнал [Педагогічні науки], 2008. – Вип. 42. – С. 111–115.
7. *Набиев В.Ш.* Дидактические условия формирования военно-специальной компетентности курсанта военного вуза связи: на примере специальных дисциплин : дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / В.Ш. Набиев – Ульяновск, 2008. – 215 с.
8. *Сисоєва С.О.* Технологізація освіти і професійної діяльності в умовах неперервної професійної освіти / С.О. Сисоєва / Педагогічні технології у неперервній освіті: [монографія] / С.О. Сисоєва, А.М. Алексюк, П.М. Воловик та ін. – К.: 2001. – С. 27–45.
9. *Сарафанюк Е.І.* Педагогічні умови підвищення якості загальновійськової підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів з використанням віртуального моделювання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 “Теорія і методика професійної освіти” / Е.І. Сарафанюк. – Одеса, 2005. – 22 с.
10. *Северина Н.Ю.* Аналіз застосування компетентнісного підходу при формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців / Н.Ю. Северина / Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: // Збірник наукових праць. – Запоріжжя, 2009. – Вип. 5 (58). – С. 239–243.
11. *Торічний О.В.* Теорія і практика формування військово-спеціальної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання: [монографія], / О.В. Торічний / Вид-во НАДПСУ ім. Б. Хмельницького, 2012. – 536 с.
12. *Будник С.М.* Формування професійної готовності офіцерів-прикордонників до творчого вирішення завдань управлінської діяльності: дис. на здобуття наук. ступеня канд. псих. наук: 19.00.07 / С.М. Будник / – Хмельницький, 2006. – 231 с.
13. *Петрук В.А.* Теоретико-методичні засади формування професійної компетентності майбутніх фахівців технічних спеціальностей у процесі вивчення фундаментальних дисциплін: монографія / В.А. Петрук / – Вінниця: Універсум-Вінниця, 2006. – 292 с.
14. *Чернова С.В.* Сутність, особливості змісту і структура поняття “професійна комунікативна компетентність офіцера-прикордонника” / С.В. Чернова. // Вісник НАДПСУ. – 2013. – № 3. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vnadps_2013_3-28.pdf.
15. Відомчі стандарти культури прикордонної служби: практ. посіб. на щодень. – Хмельницький: Вид-во НАДПСУ ім. Б. Хмельницького, 2009. – 52 с
16. Культура прикордонного контролю в пунктах пропуску через державний кордон України: [навч. посіб.] / О.А. Бінковський, О.А. Жданенко, Ю.І. Сердюк та ін. / – Хмельницький: Вид-во НАДПСУ ім. Б. Хмельницького, 2010. – С. 19–99.
17. *Блощинський І.Г.* Информационные технологии, которые используются для дистанционного обучения персонала в Государственной пограничной службе Украины. / И.Г. Блощинський // Научно-теоретический и практический журнал. Современный научный вестник. – 2014. № 41 (237). Белгород: ООО “Руснаучкнига”, – 2014. № 41– С. 71–79.

И.Г. Блощинский,
кандидат педагогических наук, профессор
Национальная академия Государственной
пограничной службы Украины
имени Богдана Хмельницкого

КОМПОНЕНТЫ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ ОФИЦЕРОВ-ПОГРАНИЧНИКОВ В ПРОЦЕССЕ СПЕЦИАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ТЕХНОЛОГИЙ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ

В статье раскрыты компоненты профессиональной компетентности будущих офицеров-пограничников в процессе специальной подготовки с использованием технологий дистанционного обучения, которые непосредственно влияют на процесс профессионального становления военнослужащих. Основываясь на психолого-педагогических исследованиях установлено, что профессиональная компетентность офицеров-пограничников может быть структурирована как система, которая включает мотивационно-ценностный, коммуникативно-культурологический, когнитивно-поведенческий, операционно-деятельностный и технологический компоненты.

Ключевые слова: будущий офицер-пограничник, компоненты, профессиональная компетентность, технологии дистанционного обучения.

I.H. Bloshchynskyi,
Candidate of pedagogical sciences, professor
National academy of the State border guard service
of Ukraine named after Bohdan Khmelnytskyi

COMPONENTS OF FUTURE BORDERGUARD OFFICERS' PROFESSIONAL COMPETENCE DURING TRAINING WITH THE USAGE OF DISTANCE LEARNING TECHNOLOGIES

The article reveals components of future borderguard officers' professional competence during their training with the usage of distance learning technologies which directly influence the process of serviceman professional formation. Based on psychological and educational researches it is found that professional competence of borderguard officers can be structured as a system that includes motivation-axiological, communicative-cultural, cognitive-behavioral, activity - operational and technological components.

Key words: future borderguard officer, components, professional competence, distance learning technologies.